

ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ 2009
ΣΤΗΝ Γ' ΛΥΚΕΙΟΥ

Λογοτεχνία Κατεύθυνσης

Γὰς Ὀμφαλός III

Ἄνασθλῶνεται Νοέμβρης τῶν Δελφῶν.
Ἄπόβροχο στίς μετόπες τῆς ἀπορρόφησής του.
Σύννεφα πού δέν θα φύγουν μοιράζονται θρόνους.
Ζωφόροι φύλλων κίτρινων κοσμοῦν
5 ἀντισεισμικά ἀνάκτορα ἀνέμων.

Πομπή σκαλοπατιῶν.

Προπορεύονται οἱ ἀρχές τοῦ τόπου· σαρκοφάγοι.
Ἄκολουθοῦν βασιλεῖς, προσκνηντές τῆς προφητείας
ἀρχηγοὶ πολέμων με δῶρα πού στέλνει ἡ φιλοδοξία
10 στοὺς μάντιες τῆς· αἰῶνες κοιλαράδες βραδυκίνητοι
με τίς ἐπαναλήψεις παλλακίδες τους.
Φρουρά τῆς ροῆς σωματοφύλακες ἐκατέρωθεν·
σαρκοφάγοι πάλι μέ τίς περικνημίδες τους
-τσουκνίδες καί ξερόχορτα.

15 Καθ' ὁδόν, στέψη σκέψης
πού ἔκανα γιά σένα, ἐπ' ἀνδραγαθία:
μέ τήν ἀπουσία σου μεγάλωσες
ἐξάπλωσες τῶν ἀφανῶν τίς κτήσεις.

Ταξιθέτριες πέτρες στό θέατρο.

20 Στι σειρά τῶν ἐπισήμων κάθονται θυμάρια.
Τζαμπατζήδες θεατρόφιλοι βράχοι τριγύρω
κρέμονται σαρφαλωμένοι στόν ἀπόηχο.
Στον κορυφαῖο ρόλο τῆς ἡ τραγωδός αὐλαία.
Ἐνθουσιώδους παρακμῆς χειροκροτήματα·
25 μπιζάρουν μέλισσες κι ἄλλα βομβώδη
μελιστάλακτα κεντριά, αἰώρησης κἀνίστρα
μέ φρεσκοκομμένες πεταλούδες
ραίνουν τήν πρωταγωνίστρια ἐρμηνεῖα μας.
Ψηλά, ἀπό τό στάδιο, ἐξακοντίζονται ἰαχές
30 κύκλοι δρομεῖς ἐπενφρῶνται
νικητῆς ἀνακηρύσσεται
ἕνας- ἕνας πού κλείνει.

Ἐπακολουθῶ. Στέρνες βωμοὶ ἄδυτα θυσῶν
ὕδραγωγία κινήτρων, ἡ ἀρχαιότερη Πυθία:
35 ἡ σαρκοφάγος πάλι. Ἄλλά ἡ ζωή
τόν ἀποφεύγει τό χρησμό τῆς.

Στάση σκέψης πού κάνω γιά ὄλες
τίς σπασμένες ἀριότητες: «τό κάτω μέρος
μαρμαρίνες τρεχούσης γυναικός»,

40 βῆμα ἀβοήθητο ποδιοῦ πρός χαμένο σῶμα,
μόνο ἡ κουλουριασμένη κίνηση
ἀνώνυμου νεκροῦ πολεμιστῆ
δίπλα, σέ ἀπόστρατη ἀσπίδα
καί «δοῦλης νεαρῆς τό σπασμένο κάτοπτρο»
45 -τόρα πῶς θά καλωπίζεται ἡ ὑποδούλωση.
Σφίγξ καθρεφτίζει τό ἀναπάντητο.

Καντίνες. Κάτι γιά τό δρόμο. Σάντουιτς,
ἀναψυκτικά, ἐμφιαλωμένο λάλον ὕδωρ.
Μάρμαρα πάλι, ἀφιερῶματα σέ πέτρες
50 χαραγμένες. Δύσκολα διαβάζω.
Το σκληρό ἔμαθα πῶς χαράζει
ἀλλά ὄχι πῶς χαλαζεται.
Ἄργα συλλαβίζονται ἀνασθλῶν
μόνο τῆ λέξε ΕΠΤΟΗΘΗ. Μόνο; Ἄχι καί μόνο.
55 Ἄκουστό ἀνά τόν κόσμο τό Ἐπτοήθη.
Μαντεῖο.
Γὰς Ὀμφαλός.

(Χαῖρε Ποτέ, 1988)

Πρόκειται γιά ἕνα **οδοπορικό** τῆς ποιήτριας **στον ιστορικό χώρο των Δελφῶν**. Ἐνα μοναχικό περίπατο, φορτωμένο με πόνο και αναμνήσεις. Αναμνήσεις μιας βαθιάς απώλειας, ενός χαμένου έρωτα...

Ο χώρος φορτωμένος αναμνήσεις. Αναμνήσεις όχι μόνο ιστορικές, αλλά και προσωπικές. Η ποιήτρια περιπλανιέται στο χώρο των Δελφῶν και σε κάθε σημείο του χώρου αντικρίζει τη **φθορά** και το **αμείλικτο πέρασμα του χρόνου**.

Ανάλυση του ποιήματος

1^η στροφή

Εἰσοδος στον αρχαιολογικό χώρο.
Η ποιήτρια επιλέγει ως χρόνο το **Νοέμβρη** γιατί διακρίνεται απ' τη **μελαγχολία**.

Απόβροχο, σύννεφα, κίτρινα φύλλα: στοιχεία που χαρακτηρίζουν το Νοέμβρη και εντείνουν το αίσθημα της μελαγχολίας.

2^η στροφή

Οι εικόνες του παρελθόντος με τις προσφορές στο μαντείο των Δελφῶν ξεθωριάζουν σήμερα και το μόνο που έχει μείνει είναι τα ταπεινά στοιχεία της φύσης (**τσουκνίδες και ξερόχορτα**).

σαρκοφάγοι: η λέξη επανέρχεται στο ποίημα συμβολίζοντας το θάνατο

στ. 9-10: η ποιήτρια ειρωνεύεται την αιώνια τάση των ανθρώπων να κυνηγούν με κάθε τρόπο τα υλικά αγαθά (**αρχηγοὶ πολέμων**)

3^η στροφή

Η ποιήτρια κάνει διάλογο με το χαμένο της σύντροφο, τονίζοντας τον πόνο που της προκαλεί η απουσία του. Κάθε βήμα της στο χώρο τον θυμίζει και η φθορά του τοπίου μεγαλώνει τον πόνο της.

4^η στροφή

Το αρχαίο θέατρο

Η ποιήτρια παίζοντας με τις **έντονες αντιθέσεις** των λέξεων τονίζει τη φθορά του τοπίου και την **αλλοίωση** που επέφερε ο χρόνος στο άλλοτε λαμπρό και ένδοξο χώρο.

Στοιχεία του θεάτρου

Ταξιθέτριες, Σειρά επισήμων, Θεατρόφιλοι, Τραγωδός αὐλαία, Χειροκροτήματα, Μπιζάρουν, Φρεσκοκομμένες.

Ταπεινά και καθημερινά στοιχεία της φύσης
Πέτρες, θυμάρια, βράχοι, παρακμῆς, μέλισσες, πεταλούδες.

Τα στοιχεία του θεάτρου παραλληλίζονται με τα απλά και ταπεινά στοιχεία της φύσης και αυτό κάνει ακόμη πιο έντονη τη φθορά του τοπίου.

5^η στροφή

Το αρχαίο στάδιο

Εξακοντίζονται: λογοπαίγνιο της ποιήτριας που παραπέμπει στους αθλητές. Το μόνο που έχει μείνει είναι οι κύκλοι που έτρεχαν οι αθλητές, ενώ τώρα κυριαρχεί η απόλυτη ερήμωση και η φθορά.

6^η στροφή

Το μουσείο

Ακόμη και τα αρχαία αγάλματα που φαίνονται άφθαρτα και αιώνια, τώρα είναι κατακερματισμένα.

Σπασμένες αρτιότητες: αντί της λέξης «αρχαιότητες» η ποιήτρια επιλέγει να κάνει λογοπαίγνιο με τη λέξη «αρτιότητες». Το άρτιο έρχεται σε **αντίθεση** με το «σπασμένες» και τονίζει τη φθορά.

Στ. 40: ο θάνατος και η φθορά.

Απόστρατη ασπίδα: δε χρησιμεύει σε τίποτε πια, αφού ο πολεμιστής είναι νεκρός.

Σπασμένο κάτοπτρο: μοιάζει παράταιρο και άχρηστο.

7^η στροφή

Η εικόνα αυτή έρχεται σε αντίθεση με τις προηγούμενες, αφού η πεζή καθημερινότητα εισβάλλει στο ένδοξο χτες. Παράλληλα, αποτελεί κι ένα **ειρωνικό σχόλιο** (εμφιαλωμένο λάλον ὕδωρ) τῆς ποιήτριας γιά τους ανθρώπους που η επίσκεψη στο μουσείο και στον αρχαιολογικό χώρο αποτελεί απλή ρουτίνα, χωρίς να συναισθάνονται την ιερότητα του χώρου.

8^η στροφή

Σκέψεις και συναισθήματα απ' την επίσκεψη στο χώρο Στ. 51-52: αποφθεγματικός στίχος που δηλώνει ότι όλοι έχουμε βιώσει τον πόνο με κάθε μορφή του (το σκληρό έμαθα πῶς χαράζει), αλλά δεν έχουμε μάθει πῶς να τον πολεμήσουμε (αλλά ὄχι πῶς χαράζεται).

Επτοήθη: συμπυκνώνει το **νόημα όλου του ποιήματος**. Δηλώνει τη φθορά, την αλλοίωση του χρόνου και τη νίκη του χρόνου στα πράγματα. Τελικά, όλοι και όλα υποκύπτουν στο θάνατο και στη φθορά.

ΤΑ ΘΕΜΑΤΑ ΕΠΙΜΕΛΗΘΗΚΑΝ ΤΑ ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΑ

ΧΑΣΙΑΚΗΣ
στον ΠΕΙΡΑΙΑ

ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΑ
ΟΜΟΚΕΝΤΡΟ
Φλωρόπουλου
για μαθητές με απαιτήσεις!
http://www.omokentro.gr, email: info@omokentro.gr
ΠΛΑΤΕΙΑ ΚΑΝΙΓΓΟΣ: Βιρηνόζου 8, 210 38 14 584 - 38 02 012
ΑΓ. ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ: Βουλιαγμένης 244, 210 9767876-210 9767677
ΓΛΥΦΑΔΑ: Γεννηματίου 87, 210 9 610 610 - 210 9 611 610

ΠΡΩΤΟΠΟΡΙΑ ΣΤΗΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ
Πολύτροπο
ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΑ
πλάι σου!
www.politropo.gr
e-mail: info@politropo.gr
ΑΙΓΑΛΕΟ: ΕΛΛΗΝΟΥ 7 & 25ης ΜΑΡΤΙΟΥ, Τηλ.: 210 5900444
ΔΑΥΔΟΣ ΧΑΪΔΑΡΟΥ/ΗΡ. ΠΟΛΥΤΕΧΝΕΙΟΥ 79, Τηλ.: 210 5325333

ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΑ
σύγχρονο
ΒΕΡΟΠΙΚΗ - ΒΕΤΙΚΗ - ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΗ - ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗ
ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΜΕΝΟ ΕΞΕΤΑΣΤΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ECCL
Το κεντρικό φροντιστήριο λειτουργεί
στο νέο μας εκπαιδευτικό χώρο
ΑΚΑΔΗΜΙΑΣ 96 - 100
Πλατεία Κάνιγγος, Τηλ. 210 3648109
ΑΓ. ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ Τηλ. 210 6000682 - ΧΑΛΑΝΔΡΙ Τηλ. 210 6800631
ΓΑΥΚΑ ΝΕΡΑ Τηλ. 210 6858218 - ΠΑΛΛΗΝΗ Τηλ. 210 6034215
www.synchrone.gr

Χασιακῆς
ΕΚΦΡΑΣΗ
ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ!
ΕΠΙΜΕΛΟΥΜΕ
ΕΞΕΤΑ ΓΙΑ ΝΑ
ΠΕΤΥΧΟΥΜΕ!
ΠΕΙΡΑΙΑΣ - Ν.Π. ΠΟΛΥΤΕΧΝΕΙΟΥ 21
ΤΗΛ. 210 4228909 - e-mail: info@hasiakis.gr
www.hasiakis.gr